

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE;

conform regulamen. de ap-
licare a tarifului comer-
cial, categoria V.

UNIREA

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericăscă — Apare în fiecare Sâmbătă

IN ANUL AL 50-LEA

Din mila Domnului UNIREA trece, cu acest număr, în al 50-lea an de trudă necurmată și bineroditoare.

Întâiul ei gând, de pe acest prag al vremii, se îndreaptă către Atotputernicul, în smerită și fierbinte rugăciune de mulțumită. Fără ajutorul și ocrotirea Lui puternică, de bună seamă n'ar fi putut birui valurile și sbuciumul celor cinci decenii, cele mai agitate, cele mai grele, dar și cele mai bogate în evenimente mari din câte a cunoscut viața neamului.

Privirea se oprește înduioșată la cele 49 volume care închid în foile lor îngălbenite bucuriile și durerile, avânturile și căderile, opințiile mereu înalte și niciodată înfrânte ale Ardealului românesc și, în ei, ale Bisericii care i-a dat credința și conștiința românească. Icoana ne umple de legitimă satisfacție. Infruntând toate greutățile, nu odată și temnițele ungurești, UNIREA nu s'a abătut nici odată, nici o iotă, din drumul misiunii sale, românești și romane în aceeași măsură. În miile ei de coloane au grăit mereu, cu strălucire și talent variu dar cu rectitudine și hotărâre egală, niciodată șovăitoare, vrerile și durerile românești, călăuzite de idealurile și luminile pe care le-a aprins pe bolta destinului nostru vremelnic și etern Roma verhovnicului Petru. Pentru nici un șir, din miile câte le-a scris, UNIREA nu trebuie să roșăască; ci poate fi mândră de toate.

Viitorul? — Este și el în mâna lui Dumnezeu. Va ocroti-o și va susținea-o, dacă așa va fi voia Lui preainaltă. Omeneste judecând, credem că UNIREA nu și-a pierdut rostul. E necesară și azi ca în ziua întâi, de acum 49 de ani, când i-a dat ființă gândul românesc și catolic al marilor întemeetori. Misiunea ei continuă și idealurile i-au rămas. — Ar trebui, de bună seamă, să le poată sluji de-acum înainte în haină și formă nouă, potrivită cu nevoile și cerințele vremii. Să fie un mare săptămânal, care să refrângă întreaga problematică a vieții românești prin prisma idealurilor întrupate în Blajul lui Inochentie; îndrumător și sfetnic priceput al tuturor familiilor noastre de profeți și de intelectuali mireni.

Actualii conducători ai UNIRII își dau seama de acest imperativ. Au și luat măsurile pentru a-i face față începând chiar cu acest an. Dar răutatea vremii — și obiceiurile dureroase ale prea multor abonați — i-au oprit. Vreau însă cu toată puterea ca anul viitor să înceapă în această formă nouă cea de a doua jumătate a veacului. Li vor înțelege cititorii? Să sperăm. Felul cum vor răspunde la datorie în acest an — pentru care prin aceasta deschidem abonament nou, cu prețul vechiu — va fi și el un semn!

Zări însângerate

— Sfântul Părinte arată cărările de lumină care pot mântui lumea —

Incepe „anul Domnului“ 1940. Al cărui „Domn“? Căci pruncul din Betleem este împăratul păcii, iar noul an coboară în lume cu mâni însângerate și n'vălătăile pustirii. Zărea e încărcată de primejdii nevăzute și popoarele privesc în beznă zilelor lui incrementate de groază. Câtă jale și câte dureri, câte ruine și câte chinuri va mai revărsa peste noi acest vestitor al răzbunării și crâinic al părjolului? — Nu știm. Cercăm să ghicim și nu reușim decât să ne cutremurăm.

Cum trebuie înțeleasă și valorificată creștinește această perspectivă infernală? Ce are de făcut creștinul, individ și popor, în fața ei? — *Cuvântul Sfântului Părinte*, rostit în ajunul Crăciunului în fața alesului colegiu al Cardinalilor sfintei Bisericii catolice, deschide parte de lumină prin văltoarele întunecării generale.

Războiul, cu ororile și durerile lui imense, este biciul de foc al dreptății disprețuite, care isbește în față duhul păgân ce s'a instăpănit peste noi. „Lumea a uitat solia de pace a lui Hristos, a uitat glasul rațiunii și porunca fraternității creștine“. O serie întreagă de acte potrivnice „nu numai dreptului internațional, ci și celui natural și chiar celor mai elementare sentimente umanitare, arată în ce haos vitios se infundă judecățile juridice călăuzite exclusiv de considerente utilitariste“. Se săvârșesc atrocități înfiorătoare; se întrebuintează în acțiunea de distrugere mijloace ilicite; se disprețuiește libertatea, demnitatea și viața omenescă; seucid bătrâni și copii; se măcelăresc țări pașnice și vrednice ca Polonia și Finlanda — pe care Papa le pomenește cu numele: — sânge de frate care strigă după răsplătire la cer.

Dar, oricât de mari, nu durerile prezentului constituie adevăratul tragism al catastrofei provocată de barbaria păgânizării europene. Ci ruinele și întunecul în care se înecă viitorul. — Căci ce rămâne din acest cataclism? Ruine. Materiale și morale, deopotrivă. Biruitori și învinși, vor ieși sleiți, istoviți din cumplita încăerare. Cum vor putea generațiile viitoare, robite de imensa mizerie ce le rămâne moștenire, să creeze un climat de muncă pașnică, de bunăstare și seninătate, indispensabile progresului uman? Și mai ales, cum se vor putea înfrăți în truda creatoare de civilizație popoarele cu sufletul întunecat de uri, de prejudecăți, de desorientarea haotică propagată sistematic, când singura cale a înțelegerii ar putea fi pentru ele lumina aceluiași adevăr de toți cunoscut și primit și legătura marelui iubiri care să-i cuprindă pe toți?!

De aici se desprinde limpede datoria tuturor, beligeranți și neutri, conducători de popoare și simpli cetățeni, ale bunilor și adevăraților creștini, mai ales și mai întâi a slujitorilor altarelor, de a se ridica cu toată puterea și cu ultima energie în slujba adevărului și a iubirii. Trebuie creat de pe acum în sufletele mulțimilor dornice de pace climatul spiritual indispensabil încheerii unei păci trainice și onorabile, care să salveze viitorul și să facă posibilă viața pe pământ. E necesar, în acest scop, să se adâncească în inimi *principiile fundamentale și esențiale* pe care se va putea clădi, în clipa când Dumnezeu va vrea, noua rânduială, onorabilă și durabilă, a vieții europene. Cu adâncă vedere în tainele conviețuirii popoarelor, Vicarul lui Hristos cuprinde în cinci puncte aceste comandamente de lumină eternă, din care va trebui să se țese pânza lumii celei de mâine.

„Întâiul postulat fundamental al unei păci juste și onorabile este: *asigurarea dreptului la viață și independență a tuturor națiunilor, mari și mici, puternice ori slabe*“. Iar dacă s-ar întâmpla ca această „egalitate de drepturi“ să fie distrusă ori lezată, ordinea de drept trebuie reparată nu cu sabia și după măsura egoismului, ci după normele justiției și echității reciproce. — b). „Pentruca ordinea clădită pe acest temelii să fie liniștită și durabilă, *națiunile trebuie eliberate de robia apăsătoare a cursei înarmărilor și de pericolul ca forța materială, în loc de a apăra și tutela dreptul, să nu se prefacă în agresoare violentă și tiranică*“. Trebuie *consimțită* de toți o *desarmare organică, progresivă*, materială și spirituală deopotrivă. Altfel, orice pace s-ar încheia, nu va avea viață lungă.

c). Trecutul să ne fie de învățătură, atât la reorganizarea conviețuirii internaționale, cât și la refacerea sau la crearea instituțiilor internaționale menite a împăca viitoarele neînțelegeri. Nu se poate prevedea totul în clipa încheerii păcii. De aceea *sunt necesare instituțiuni de drept internațional*, cărora să li se dea puterea de a asigura executarea leală a tratatelor, dar și de a revedea și corecta după normele dreptății eventualele asperități, pentru a preveni violările arbitrare și unilaterale. — d). Să se ia, apoi, în considerare *adevăratele nevoi și dreptele cereri ale națiunilor, popoarelor și minorităților etnice din Europa*“. Chiar și dacă ele nu au titlu de drept propriu și strict zis, e bine să fie examinate cu bunăvoință și satisfăcute pe cale pașnică, amicală. Numai așa se va refăce între ele încrederea împrumutată și se vor-

stârpi motivele pornirilor violente. — e). In urmă, să nu se uite, că și cele mai perfecte tratate și regulamente rămân slovă moartă dacă ceice le aplică, conducători și popoare, nu vor fi pătrunși de spiritul care singur le poate da viață și autoritate: „de simțul adânc al răspunderii care măsoară și cântărește pactele umane după normele sfinte și neclătite ale dreptului divin”; de acea sete de dreptate proclamată în Vorbirea de pe munte; de iubirea universală, care este „compendiul și scopul cel mai extins al idealului de viață creștină”.

Așa vrea Dumnezeu. Așa doresc toate sufletele cinstite. Așa cere interesul de viață și de moarte al civilizației europene. — Papa a grăit, cu adevărat, din adâncul conștiinței lumii. Peste întunecul veacului a aruncat lumina eternă. Să mergem, cu toată hotărârea și cu toate jertfele, pe această cale a adevărului și dreptății. Și adevărul ne va mântui!

„**Rolul Bisericii în Stat**”. Sub acest titlu publică p. Agârbiceanu — în „Tribuna” de la Cluj, din 15 Decembrie — o seamă de considerațiuni cât se poate de judicioase. Privesc atât pe slujitorii Bisericii cărora le pun la inimă datorla apostolatului care duce la întărirea credinței, cât și mireni care trebuie să-și schimbe părerile greșite ce-și făcuseră despre preoțime, ca și Statul care trebuie să dea preoțimii mai vaste posibilități de apostolat. — Desprindem:

„Propovăduirea creștină are la noi încă un lung drum de făcut pentru a se ajunge la întărirea credinței... Avem pături sociale aproape descreștinate, pe care biserica trebuie să le reîncreștineze de aci încolo. Ceeace nu va putea face decât printr'o *viguroasă intensificare a propovăduirii*, cu vreme și fără vreme, în toate clasele sociale. — La opera de ridicare a Statului, Bisericele naționale nu vor putea aduce niciodată un mai prețios și mai puternic sprijin decât prin creșterea cetățeanului creștin convins și practicant al doctrinei și moralei creștine. E un câmp vast de activitate în care Bisericele naționale trebuie să intre cu râvnă adevărat apostolică. Educația clerului

trebuie să albească și să îndreptățească asupra formării de preoți cari să-și poată lua asupra lor, din convingere, această grea slujbă. — Tipul preotului funcționar, împlinitor al unor rânduești strict tipicale, trebuie să dispară de pe pământul României, și să lese pe teren preotul apostolic, preotul misionar.

Unele clase sociale, sau unii reprezentanți ai lor, trebuie să renunțe definitiv la puțina considerație pe care o dau preoțimei române, confundându-o și pe cea de azi cu aceea lipsită de cultură din trecutul îndepărtat, și să-i primească învățătura cu toată încrederea... Propovăduirea pe care o pot face azi cei mai mulți preoți români nu este inferioară propovăduirii creștinești din țările cu o mai veche cultură.

Dar preoțimea noastră va trebui să albească și mijloacele necesare pentru propovăduirea cu scrisul, al adevărului creștin. În vreme ce secetele religioase inundă țara cu tipăriți de propagandă leftine, rar e preotul român care să albească mijloace pentru tipărirea unei broșuri religioase. Ceeace avem, în afară de ediția Bibliei Fundațiilor Regale, e prea puțin pentru apostolatul bisericilor naționale”.

Carnetul școlar

Multă bucurie aduce Crăciunul în casele creștinilor. Mai ales cei mici se bucură de darurile frumoase ce le împarte Moș-Crăciun pe unde numai poate să ajungă cu sacul său plin de toate bunătățile. Se bucură însă și părinții când copiii lor de școală, la începutul vacanței, aduc un „aviz” bun despre progresul realizat în trimestrul I. al anului școlar. Și au tot dreptul să se bucure, deoarece notele dela Crăciun sunt un indiciu probabil pentru sfârșitul anului; vorba Românului: „Ziua bună se cunoaște de dimineață”.

Ca tată al unui băiat în clasa a IV-a primară, am avut și eu parte de o astfel de bucurie. Situația școlară prezentată de copil e cât se poate de bună, încât poate satisface și cele mai pretențioase așteptări. Am semnat deci cu multă mulțumire la rubrica „Văzut”, prin care se confirmă luarea la cunoștință a situației și m'am lăsat pentru câteva momente

pradă tinerilor legitime, la care cred că are dreptul numai din când în când inimă iubitoare a unui părinte.

Din păcate însă bucuria mea, în momentele următoare, a fost turburată de o îndușă poziție cu atât mai mult simțită cu cât examinam mai amănunțit „Carnetul școlar” ce înlocuiește „Avizul” din anii trecuți,

Ce mi-a fost dat să văd?

La capitoul „Situația școlară”, în locul ordinii de până acum a obiectelor, am aflat o înșirare cu totul nouă, care, pot să zic, m'a uimit în cea mai mare măsură. Obiectele sunt grupate în felul și ordinea următoare:

1. Grupul *Educația sănătății* cu obiectele: a) *Anatomia și igiena*, b) *Deprinderi igienice, sport și gimnastică*.

2. Grupul *Educația minții*, cu subdiviziunile: *Științifică* ce are ca obiecte a) *Geografia*, b) *Șt. naturale*, c) *Șt. fizico-chimice* și d) *Matematica*; *Practică*, cu obiectele a) *Lucru de mână*, b) *Practica agricolă*; *Literară* cu obiectele: a) *Istoria* și b) *L. română*.

3. Grupul *Educația artistică*, cu obiectele: a) *Lectură și recitări frumoase, dialoguri și teatru școlar*, b) *Cânt*, c) *Desen* și d) *Scrieri frumoase*.

4. Grupul *Educația moral-religioasă*, cu obiectele a) *Datoriile omului și cetățeanului* și b) *Religia*.

Urmează, în sfârșit, *Frecvența și Purtarea*

Mi-am pus întrebarea, și încă de multe ori, că din ce motiv a fixat autorul carnetului această ordine a obiectelor de învățământ. Ce-l va fi îndemnat să dea o preferință atât de vădită anatomiei și igienei, sportului și gimnasticii, încât vine să le pună în fruntea tuturor materiilor? Căci, să mi-se ierte observația, sunt obișnuit să văd grupate obiectele în așa fel ca să aibă prioritate acelea cari dau o hrană sufletului, adică acelui element din noi care ne face să fim oameni și să ne deosebim de celelalte ființe create de Atotputernicul, iar nu obiectele cari cultivă corpul, adică partea animalică din noi. Că spiritul trebuie să aibă o precădere față de materie, e un adevăr vechiu de când e lumea, pe care l-au cunoscut foarte

Foiața „Unirii”

Unirea credinței

Din pastorală de Anul Nou a Pst. IULIU al Clujului

... „Aceasta este porunca mea, să vă iubiți unul pe altul”. — Așa ne îndeamnă Domnul dela leagăn, ieslea din Vifnim, până la moarte, moartea pe cruce, să ne iubim unii pe alții precum El ne-a iubit pe noi. — Cu acest cuvânt ne chiamă și azi, pe pragul noului an. Vedem cu toții cum arde înfricoșat, în lume, focul urii păgânești, deslănțuit de Satana, pentru mistuirea vieții neamurilor.

Această vedenie înspăimântătoare înfricoșează sufletele tuturor și a celor ce, până azi, sunt feriți de măcel, dară nu sunt feriți de primejdie. Această primejdie mare, care pânădește viața tuturor neamurilor, trebuie să ne fie glas puternic de chemare la desăvârșita unire a sufletelor. Fiii împărăției lui Dumnezeu să se trezească la viață, umblând pe căile poruncilor lui Dumnezeu. Dacă trăim cu sufletul luminat de darul lui Dumnezeu, cu sufletul să și umblăm. Ca fiii lumii, ca fiii împărăției să viețuim, săvârșind binele și ferindu-ne de rău. Iubindu-ne unii pe alții, după

porunca Domnului, să ne încheiem rândurile, în *desăvârșită unire*, pentru a face față primejdiei ceasului de cumpănă.

Să se închege, puternică, *împărăția lui Dumnezeu*, în toți fiii ei, prin legătura desăvârșirii care este dragostea, cum o chiamă sfântul Apostol Pavel. Să desăvârșim unirea împărăției lui Dumnezeu, într'un suflet, în care am fost și luminați, cu lumina aceluiaș Adevăr: Isus Hristos, lumina lumii...

Urmând, cu credință, această cale a adevărului și a vieții, vom ajunge la *unirea sufletescă a fiilor împărăției*, așezați în acelaș adevăr și în aceeași viață, în Hristos Isus, la care ne-a și chemat în acelaș suflet dat nouă...

Tot cel ce lucrează pentru unire, lucrează într'un acest gând dumnezeiesc al lui Isus, pentru plinirea acestui gând, pentru împărăția Lui.

În fața desbinărilor și împerecherilor din lume, cari au dus la înfricoșatul război, în nefericirea mare, fără pereche, care s'a abătut asupra neamurilor, cari și-au pierdut pacea, ne chiamă Domnul, pe toți, să lucrăm pentru unirea tuturor sufletelor creștinești, pentru unitatea împărăției sale, pentru a putea birui încercarea ceasului de primejdie și a feri împărăția Lui, *creștinătatea unită*, Ierusalimul nou, care s'a pogorât din Ceriu, — să nu se prăbușească ceeace creștinismul a clădit în sânul omenirii aproape douăzeci de veacuri.

Lupta se dă între bine și rău, între dreptate și nedreptate, între lumină și întunec. Să se unească fiii lumii, fiii împărăției lui Dumnezeu, din toate colțurile lumii, și să dea lupta sfântă pentru împăcarea sufletelor, pentru pacea lumii...

Această chemare ne vine în zilele aceste și dela Sfântul Părinte dela Roma, maica noastră cea bătrână, căpetenia a toată creștinătatea, de a uni rugăciunile noastre cu rugăciunile ce se înalță în toată lumea, mai ales în zilele între 18 și 25 Ianuarie, pentru *unirea sfintelor lui Dumnezeu bisericii*...

Cuvântul Papei Pius XII

Sub acest titlu scrie un articol remarcabil dl *Pamfil Șeicariu*, în „Curentul” din 31 Dec. 1939, în legătură cu ultima solie trimisă omenirii de Sfântul Părinte, în cuvântarea sa de Crăciun.

„Evenimentele profetează din ce în ce mai dominante — așa începe d. Șeicariu — autoritatea spirituală a Vaticanului. Mesajul de Crăciun al Papei Pius XII a răspuns unei necesități a sufletului omenesc, din ce în ce mai rob, mai strivit de forțele materiale pe care le-a mobilizat”. — O serie de considerațiuni judicioase arată apoi cum a ajuns omul modern în teribila robie a materiei, pentru ca să închee așa:

bine și strămoșii noștri, cari nu înzadar ziceau: „Mens sana in corpore sano“, înțelegând prin aceasta că educația corpului e numai un mijloc de a ajunge la idealul minții sănătoase, care — de obicei — mai bine poate sălășlui în un corp sănătos. Admițând deci acest adevăr, pe care nu l-a răsturnat încă nici o pedagogie din lume, cred că Igiene, Gimnastica și Sportul nu pot avea nici un fel de întâietate față de materiile prin cari se realizează educația minții.

Urmărind mai departe ordinea obiectelor din carnet, am aflat apoi că la grupul „Educația minții“ în locul întâiu stă subdiviziunea Științifică, în care Geografia, ce e drept, poate fi socotită și ca materie națională — când se face geografia României — dar următoarele trei materii nicidecum nu. Și iarăși mi-am pus întrebarea, că pentru ce se dă științelor internaționale preferința aceasta, mai ales acum, când se dă o importanță atât de mare educației naționale. Nu se putea pune subdiviziunea Literară înaintea celei amintite, cu materia L. română în locul întâiu și apoi cu Istoria? În felul acesta s'ar fi dat atențiunea cuvenită acestor studii naționale, cari negreșit trebuie să aibă o întâietate față de celelalte. Căci mă întreb; oare nu merită într'adevăr un loc de cinste limba „dulce și frumoasă... ce-o vorbim“, care ni s'a păstrat ca cea mai scumpă comoară a noastră de către părinții și strămoșii noștri în cursul vitregiei veacurilor trecute și care ne face să fim ce suntem, adică Români?

Dar ceea ce m'a atins foarte neplăcut în rubrica „Situatia școlară“ mai e și faptul că Religiei nu i-s'a găsit un loc mai potrivit între singuraticile obiecte decât cel din urmă, ultimul. Studiul ce are frumoasa menire de a ne apropia de Ziditorul nostru, de Cărmuitoarea lumii, a ajuns să fie cenușotca tuturor obiectelor! S'a spus și se spune de atâtea ori că biserica a fost în trecut păstrătoarea naționalității noastre. Se exprimă în școală de sute și de mii de ori, de mii de mii de ori necesitatea credinței, în frumoasa deviză a străjerilor: „Credință și muncă pentru Țară și Rege“, precum și în crezul străjerului: „Cred în Dumnezeu și în biserica străbunilor mei“

și cu toate acestea Religia, care ne propovăduște adevărurile acestei credințe, e pusă în locul cel mai de pe urmă, repet, în ultimul loc, după Cânt, Desen și Scriere frumoasă.

Situația aceasta este însă intolerabilă și nu mai poate dăinui nici un moment. Nu mai poate dăinui, pe lângă multe altele, din motivul foarte simplu că e o contradicție izbitoră între cinstea ce se dă religiei în cadrele mișcării străjerești, prin rugăciunea, textul biblic și sfintele slujbe săvârșite atât de des la executarea diferitelor programe de activitate, și între semnul atât de evident de preterare, ca să nu zicem chiar batjocură, de care are parte prin situația de codașă în catalogul materiilor de învățământ. Menținerea și pe mai departe a acestei situații ar însemna a-i face pe copii să tragă la îndoială sinceritatea celor ce le impune îndeplinirea actelor de pietate menționate, iar acest lucru ar fi profund păgubitor educației.

Am crezut mai întâiu că acest Carnet școlar s'a tipărit ca un imprimat particular, fără ca autoritățile școlare superioare să aibă vre-o cunoștință de el. Am observat însă pe dosul copertei că autorul lui a obținut și aprobarea Ministerului Educației Naționale, care, prin ordinul Nr. 188254/1938, i-a deschis larg porțile tuturor școlilor primare din țară. Cu toate acestea am convingerea că ministerul nu are cunoștință de greșeala cuprinsă în el și că i-a acordat aprobarea numai în urma unei scăpări din vedere, căci refuz să cred că ar fi aprobat intenționat, știind și voind, punerea Gimnasticeii, Cântului, Desenului, etc, înaintea Religiei, L. române, Istoriei și a celorlalte.

Din acest motiv cred că, în numele tuturor acelor părinți, cari prin prezentul Carnet școlar se simt atinși în sentimentele lor de buni creștini și de buni Români, pot să-mi iau îndrăzneala de a adresa Onor. Minister al Educației Naționale umilita rugămintă să binevoiască a revoca aprobarea acordată și să dispună tipărirea unui alt Carnet școlar, în care obiectele de învățământ să fie așezate în ordinea lor firească, ocupând fiecare locul ce i se cuvine, după importanța ce o are, cum a fost și în trecut, anume: Religia, L. română,

Istoria, Geografia, științele și mai la urmă dexteritățile.

Aceasta numai pentru că așa o cere dreptatea, care nu suferă să fie vătămată nici măcar din nebăgare de seamă.

E. Bucur

† **Victor Deleu.** Anul începe cu doliu. Doliu național. A dus dintre noi pe Victor Deleu. — Distins fiu al bisericii noastre, el a plecat pe drumul de veci din catedrala Clujului, unde însuși *Prsf. Iuliu* i-a slujit prohodul și i-a vorbit, duios, la căpătâi. A asistat toată lamura Ardealului, purtând în suflet durerea neamului întreg. Guvernul încă a ținut să fie reprezentat și Victor Deleu a fost înmormântat cu cinstea mare ce se dă numai celor mai aleși fii ai neamului.

A meritat-o din plin. Fiindcă nația noastră are puține exemplare de distincția și valoarea pe care a reprezentat-o el. A fost, în marea lui modestie, un intrupător strălucit al virtuților care au constituit prin veacuri măreția sufletului ardelenesc. Domol, blând, de un calm imperturbabil, V. Deleu a fost apă adâncă, gânditor înțelept și temeinic, realizator metodic și tenace, bun și drept, un rar exemplar al omului de omenie în toată puterea cuvântului. Și-a iubit neamul și l-a slujit fără precupețire. Nu prin vorbă. Prin faptă statornică și gata de suprema jertfă. De numele lui se leagă pe veci strălucita faptă românească pe care o reprezintă organizarea legiunilor de voluntari ardeleni în Rusia, cari au luptat în armata română pentru desrobirea Ardealului. La adunarea dela Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, Victor Deleu era reprezentantul lor.

De atunci încoace, a luptat și a lucrat mereu în primele rânduri ale vieții publice. A avut idealuri limpezi și principii ferme. A mers pe drumul cel drept fără șovăire. Nici ispitele nu l-au abătut, nici furtunile nu l-au încovoiat. A rămas drept și neclintit viața întreagă, pildă de caracter roman și de viață creștinească nepătată. — Fie-i partea cu dreptii!

Urările Corpului Diplomatic

La Constanța, unde a petrecut Anul Nou în mijlocul soldaților săi, M. S. REGELE a primit și obișnuitele urări ale Corpului diplomatic. Ele i-au fost tălmăcite de către decanul distinsului corp, Msgr. AN-DREA CASSULO, nunțul apostolic în București, în următoarea cuvântare plină de adânc înțeles.

SIRE,

Membrii corpului diplomatic acreditați pe lângă Majestatea Voastră sunt totdeauna foarte fericți și foarte onorați de a putea veni, în cea dintâiu zi a anului, în fața Tronului Regal pentru a Vă exprima sentimentele respectuoase ale devoțiunii lor precum și urări sincere de deplină prosperitate.

Cum de altă parte în cursul anului suntem obiectul Suveranei Voastre bunăvoinți, se cuvine ca zelul nostru față de Augusta Voastră persoană și față de Familia Regală să fie cât mai viu și cât mai mare.

Da, dorim să Vă asigurăm de sincerul nostru interes pentru fericirea Majestații Voastre și a Alteței Sale Regale Principele M. hai, pe care l-am văzut cu cea mai vie satisfacție împlinind anul acesta majoratul și făcându-și intrarea solemnă în Senat.

În acești din urmă ani, urările pe cari Vi le-am exprimat, s'au îndeplinit cu ajutorul lui Dumnezeu. Într'adevăr nobila națiune română, călăuzită de mintea luminată și de inima generoasă a Iubitorului ei Suveran, a știut să

„Popoarele nu au elan, nu se urăsc, al împresia că asupra Europei s'a revărsat o mare înduloșare, omul a început să aibă milă de om. Fanfarele războiului nu mai smulg sufletului omenesc ecourile epice, popoarele ce sunt pe câmpurile de luptă se simt prizoniere ale unui blestem, așteaptă de undeva chemarea mântuitoare a păcii. Ca o tragică ispășire omul a ajuns sclavul mașinei pe care el a născocit-o, este confiscat, redus la rolul de șurub într'un impersonal mecanism. Nu se putea o mai teribilă revanșă a materiei, nu se putea o mai strivitoare umilință pedepsitoare pentru orgoliul inteligenței omului. S'a scuturat de divinitate spre a face mătânii materiei, în locul vieții irizate de poezia unei credinți, existența uscată biciuită de toate furtunile demoniace ale forțelor naturii deslănțuite de iscodirile nesățioase ale tehniciții.

„Popoarele obosește simt necesitatea liniștelii. De mult omenirea nu a simțit mai profund necesitatea unei credinți, altceva decât cifre, performanțe tehnice, realizări urlașe; o mângăere, ceva care să-i domolească tumultul incertitudinilor interioare, ceva care să-i dea consolarea marelui desamăgiri pe urma celei mai tragice aventuri a genului uman. Legată de stânca izbânzilor ei materiale omenirea, ca un nou Prometheus, îndură osânda legendară aulturului ce-i sfășie măruntaele.

„În această stare sufletească Papa Pius XII a svărlit o nouă chemare a păcii. Pentru chinuata umanitate, definirea unei păci onorabile și durabile nu poate să însemne doar o cuvântare ocazională, ci schema unei păci posibile, unei păci spre care năzuiesc și belligeranții dar din explicabilă mândrie, nu cutează s'o mărturisească. Înaltul Pontif a luat apărarea micilor popoare, a cerut dreptul la viață pentru țările mici, a stigmatizat violența.

„A fost cuvântarea Papei Pius XII o revanșă a spiritualității asupra saturnalelor materialiste; a fost cuvântarea șefului catolicismului afirmarea acelui spirit de universalitate ce definește Roma, acel umanism ce a modelat formele armonioase ale sufletului omenesc, a fost chemarea pentru eliberarea omului din sclavia materiei, și regăsirea demnității omenestii. Dar dincolo de sensul universal al mesajului de pace rostit de Papa, noi citim și unele inițieri politice în curs. Fiindcă la Roma și la Vatican și la Palazzo Venezia, se fac demersuri pentru pace.

„Așa cum a izbucnit războiul contra oricărei logici, așa va lua sfârșit.

„Dar nu mai puțin, cuvântul Papei a adus sufletului omenesc adânc turburat mângăierea creștină, profilând asupra zărilor viitorului majestatea viitorului.”

Pamfil Șeicaru

invingă greutățile și să se dăruiască într'un avânt obștesc, unei opere de mare însemnătate și anume: renașterea vieții naționale, viață nouă menită să creze progresul cultural și industrial, o dezvoltare economică foarte mare și un ansamblu de inițiative atât de rodnice încât vor da fără îndoială cele mai bune rezultate, deoarece unor zori atât de frumoase nu le poate lipsi o amiază strălucitoare.

Și este frumos când vedem că la această nobilă chemare a Majestății Voastre pentru renașterea vieții naționale, a răspuns cu entuziasm acel scump tineret care stă strajă țării sub călăuzirea Regelui său, fineret cu inima la Dumnezeu și cu ochii ațintiți la Tronul al cărui Mare Intemeietor Carol I a fost slăvit cu prilejul unor frumoase serbări naționale și ale expoziției muncel, la care și-au dat concursul celelalte națiuni.

În această zi de bucurie și de nădejde într'un viitor mai bun pentru scumpa națiune română, n'ar fi oare prilejul de a exprima în același timp urările cele mai calde pentru ca liniștea spiritelor să revină în lume și să îngăduie o largă colaborare a popoarelor?

Cu această speranță și cu inima mișcată doresc, în numele meu și al scumpilor și ilustraților mei colegi, și rog Providența Divină să ne redea pacea așa cum a dorit-o Majestatea Voastră, pacea dreaptă și trainică, izvor de fericire care își are înfăptuirea în adevărata fraternitate a națiunilor și își găsește temelia în forța morală a dreptății și a carității.

Cu aceste sentimente și cu aceste dorințe urăm Majestății Voastre, Familiei Regale, Guvernului și nobilei națiuni române An Nou fericit.

Ceva în legătură cu o chestiune mai veche

În primăvara anului 1939, arătasem în coloanele „Unirii” un caz de călcare a legii referitoare la participarea la solemnitățile naționale. A fost — sigur — un caz dintre mai multe de aceeași natură. S'a publicat numai un model, ca legislatorul să vadă că nu i-se respectă întru totul legile, și să ia măsuri în consecință. Singur acesta a fost motivul care ne-a determinat să arătăm o mostră și nu teama că repetându-se și în viitor astfel de abuzuri ne-ar slăbi temelia uneia sau alteia dintre parohiile noastre.

Că revenim așa târziu asupra cazului se explică prin faptul că legislatorul numai acum câteva zile a făcut cercetările necesare în aflarea adevărului și a vinei.

Ancheta cerută de Mitropolia noastră a săvârșit-o dl D. Mărgineanu insp. șc. jud., biserica fiind reprezentată prin preotul în cauză. S'a constatat: copii uniți au fost duși în mod forțat la biserică streină de ei, și după aceea au fost împiedecați iarăși prin forță de a participa și la slujba din biserica proprie, de către directorul școlii, care „nu a cunoscut legea”. Avea în arhiva școlii „Buletinul ținutului” cu legea în cauză, dar nu l-a citit. A raționat așa: în dubiu, e mai bine să meargă toată lumea la biserica dânsului. Vedei, e probabilism asiatic acesta.

Cazul a trecut nepedepsit, întrucât Mitropolia a cerut să se respecte legea în viitor. Răspunsul și asigurarea s'a dat. Pedepsă lumească nu cadrează cu spiritul creștin. Și o pedeapsă în plus la activul nu prea strălucit al unui funcționar, ar fi însemnat a-l pune în imposibilitate de a ne putea dovedi că în viitor „va cunoaște și va respecta legea”.

Curios apoi e faptul că în trecut de mai multe ori s'a arătat a nu cunoaște legea ce

reglementează participarea la solemnitățile naționale. Trimisul ministerial însă repede l-a descebalit la cap. Și așa e bine, că măcar acum poate cuprinde tainele libertății de cult așa cum garantează constituția și legile țării.

Și mai târziu e mai bine ca niciodată. Dacă frații preoți ar avea ocaziuni să nu poată lumina în ale legii astfel de oameni, să cheme pe cei competenți la fața locului pentru a le face dreptate. Avem și noi drepturi și dacă stăruim ni-se și respectează. Altfel vom mai fi și în viitor atacați pe nedreptul.

Apărându-ne libertatea credinței, vom apăra un articol prețios de lege și vom apăra totodată constituția țării, care ne garantează libertatea aceasta.

Pr. Ioan Cerghizan

Știri mărunte

CALENDARUL UNIRII, care din motive tehnice n-a putut fi expediat în numărul trecut, se trimite în acest număr tuturor abonaților, însoțit de cele mai bune urări.

Personal. Ven. O. dinariat al Lugojului a făcut mai nou următoarele schimbări în sinul clerului eparhial: pâr. canonic Ioan Ienca a fost numit Director al Cassel Centrale Diecezane, iar pâr. canonic Iosif Popa cassier al Cassel Centrale Diecezane; nouhironiții: Nicolae Armean, Andrei Pupoj, Ioan Stimu, Gh. Mitrușiu și Ioan Bele au fost numiți admin. parohiali la Fărcădinul de sus, Vălioara, Câmpul lui Neag, Ostrovel-Gurenți, Ruda-Brad; pâr. Dr. Petru Suciu a fost trecut de la Gârliște la Lugoj II; Vasile Cristea de la Galșa la Coșteul mare; Emil Vladislav de la Vâlcelele bune la Subcetate; Filip Zamfir de la Câmpul lui Neag la Crivobara; Teodor Chra de la Vălioara la Boș; Ion Simeria de la Boș la Vâlcelele bune; Ioan Modan de la București la Băcia (și Simeria); Valer Copreanu de la Sălașul de sus la Ticvașul Mare; Ioan Pinteș de la Coșteul Mare la Sălașul de sus și detașat la Cassa Centrală Diecezană; Augustin Herlo de la Lunca Cernii de jos la Bucovăț.

Palatul Cancelariei Apostolice din Roma a luat foc. În noaptea Anului Nou, din cauze cari încă nu se cunosc, Palatul Cancelariatului Apostolic din Roma a fost cuprins de incendiu. Acest Palat este una dintre cele mai de seamă perle arhitectonice ale Renașterii italiene. În dimineața zilei de 1 Ianuarie incendiul a fost localizat. Pagubele sunt foarte mari. Între altele a fost distrusă „Sala celor 100 zile” și Capela „Sf. Dominic” cu fresce și tablouri din veac. XVII și XVIII. Sf. Părinte a fost foarte afectat de trista veste.

Locale. Astăzi, de Botezul Domnului, predică în Catedrală pâr. Dr. Leon Sârbu, directorul spiritual al Seminarului Teologic, iar mâine, Duminecă după Botez, va predica pâr. Dr. Liviu T. Chinezu, prof. de teologie.

— De data aceasta a lipsit tradiționalul „revellon”. Fraznicul anului nou a avut însă toată strălucirea obișnuită. La slujba arhierescă din catedrală a predicat I. P. S. S. mitropolit Alexandru. După liturghie au avut loc, la reședința mitropolitană, tradiționalele recepții. Clerul gremial și profesorii școlilor noastre au prezentat Înaltului Păstor urări de bine și fericire pentru noul an. Le-a tălmăcit, în numele tuturor, II. S. pâr. vicar Dr. V. Macaveiu, care a trecut în revistă icoana anului care a apus, în cursul căruia Biserica noastră a reușit, în ciuda atâtor greutăți, să se mențină pe poziții, așa că poate intra cu toată încrederea în noul an. I. P. S. mitropolit Alexandru a dat tuturor

ca supremă lozincă pentru aceste vremuri tulburi rugăciunea ne'ncetată. — Au urmat apoi celelalte autorități locale și reprezentanții cetățenilor Blajului. Au rostit cuvinte de bună urări d. prefect-delegat Micu, d. primar Dr. I. Blanu, președ. reuniunii de femei d-na E. Ho-pârteanu și directoarea școlii normale de fete d-na V. Pula. Mulțumind-le, I. P. S. Sa a arătat ca cea mai mare și mai necesară virtute cetățenească este împlinirea credincioasă a datoriei, care asigură bunul mers al țării.

Bucurie curată la Simeria. Ne avem, de anul trecut, parohia noastră română unită la Simeria și avem și preot acolo, pe pâr. Ioan Madan, un preot tânăr și zelos. Mulțumită stăruințelor sale și priceperii ce a întâmpinat în lumea credincioșilor, a doua zi de Crăciun a putut aranja în localul „Molița” o foarte reușită producțiune teatrală, jucându-se drama în șase acte „Plinirea vremii: Mesia”. — Se are în vedere ridicarea unei biserici în locul actualului capele închiriate, care a primit în dar de la C. F. R. o clopotniță de fier. Se înțelege însă că până atunci va mai trebui să se jertfească mult, fiindcă pentru noi nu-i de crezut că va face statul ce a făcut pentru ortodocșii de acolo.

Pelerinaje în Boemia și Moravia. Anul trecut pelerinajele la locurile sfinte și dragi Cehilor și Moravilor au luat proporții mult mai mari ca oricând altădată. Așa la Katharinaburg (Boemia) au mers să se închine peste 20 000 pelerini, iar la Hochstein (Moravia) peste 30 000.

† Ovidiu Zeno P. Șomlea, fiul pâr. Gh. Șomlea din Vișinelu a adormit întru Domnul în ziua de 26 Dec. 1939 după o boală scurtă dar grea, în vârstă de abia 12 ani. — Fie-l partea cu cei aleși!

Cărți & Reviste

CALENDARUL AGRU-LUI pe anul 1940 Cluj, 1939. Pagini: 160. Prețul: 10 lei.

Cel mai bogat și cel mai ieftin calendar pentru satele noastre, tipărit pe hârtie fină și aducând și o mulțime de chipuri. Printre cei ce au lucrat la el s'încează I. Ceparu, I. Gârleanu, M. Sălăgeanu, N. Drăganu, Em. Lemenyi, I. Dăianu, Aug. Cosma și alții. Nu ne îndoiim că se va bucura de răspândirea pe care o merită.

VASILE SCURTU: *Petru Bran*. Satu Mare. 1939. Pagini: 100. Prețul: 60 Lei.

Multă lume de azi se va întreba: Cine-i Petru Bran? Răspundem cu subtitlul lucrării d. Vasile Scurtu: Un luptător al trecutului românesc din Satu-Mare. Zicem mai mult: Un mare luptător pentru tot ce-i românesc și creștinesc. Vieța întreagă a acestui suflet de rară energie și, ceea ce pare paradoxal, de o rară delicateță totodată (1821—1877), a fost închinată aievea Neamului Românesc și Eticii creștine. Căci, după cum apare din rândurile omagiale, îngrijite și dovedite, ale d. V. Scurtu, acest animator al generației tinere de pe acele vremuri a fost în aceeași vreme stegar neînfricat al graiului românesc, păstor devotat turmei sale până la uitarea de sine și autor al unor scumpe „Mărgăritare” poetice. Născut în Tohat (j. Sălaj), licean în Baia-Mare, teolog în Blaj, preot în Chilioara și Hidig, adm. protopop al Periceului, paroh-protopop în Craiovești, profesor de I. română la liceul catolic în Satu-Mare, — prețutindenea s'a dovedit același român dintr'o bucată și păstor iubitor de turma sa, fiind suflet în sufletul neamului său. — Monumentul ce i-l ridică acum dl Vasile Scurtu ne face și pe noi, cei de azi, să aducem memoriei lui binecuvântate cele mai simțite omagii.

CELESTIN CHEREBETIU: *Pricesne și alte cântări liturgice*. Blaj, 1939. Prețul: 50 Lei.

Prinse pe note liniare, cu pricepere într'ale muzicii bisericesti și cu mult simț artistic, aceste cântări, bine învățate și corect cântate, o să fie o mândrie pentru stratele bisericilor și o binefăcătoare plăcere pentru lumea credincioșilor. Se află astfel fixate în această lucrare a pâr. Cherebetiu nu mai puțin de 19 pricesne, 5 cântări de la liturghia sf. Vasile cel Mare și alte 5 de la liturghia sf. Grigore Dialogul.